

Västerås kommun

Beslut för grundskola efter tillsyn i Önstaskolan i Västerås kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun att i enlighet med de datum som nedan listas vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. Observera att detta beslut innehåller olika datum för när huvudmannen senast behöver vidta åtgärder samt redovisa dessa skriftligen för Skolinspektionen.

För område Förutsättningar för lärande och trygghet ska åtgärder vidtas senast den **24 augusti 2018**. De vidtagna åtgärderna inom detta område ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

För område Styrning och utveckling av verksamheten ska åtgärder vidtas senast den **21 december 2018**. De vidtagna åtgärderna inom detta område ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevhälsopersonal med psykologisk, medicinsk, psykosocial och specialpedagogisk kompetens samverkar i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet för grundsärskolans elever.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen av skolenhetens resultat samt trygghet och studiero, och dokumenterar dessa åtgärder.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete på Önstaskolan grundskola. Tillsynen visar att psykologen inte deltar i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet. Tillsynen visar att dokumenterade beslut om utvecklingsåtgärder inte är kopplade till en analys av uppföljning av skolenhetens kunskapsresultat samt resultaten av arbetet med trygghet och studiero.

Föreläggande**Förutsättningar för lärande och trygghet**

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan på Önstaskolans grundskola inte främst används i hälsofrämjande och förebyggande syfte för att stödja elevernas utveckling mot målen. Utredningen visar visserligen att skolan har tillgång till samtliga kompetenser inom elevhälsan, men att skolpsykologen vid tiden för Skolinspektionens tillsyn inte är involverad i ett hälsofrämjande och förebyggande arbete på det sätt som författningarna kräver för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Medverkan av en psykolog i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på Önstaskolans grundskola skulle kunna ge personalen på skolan bättre förutsättningar i arbetet med att undanröja hinder för elevernas lärande och utveckling.

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas en elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I skollagen anges vidare att elevhälsans arbete främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och syfta till att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I förarbeten till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 276 f) anges att elevhälsans fokus ska vara förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv och att det är viktigt att elevhälsan medverkar i mer generellt inriktade uppgifter som rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund. I förarbetena betonas även att elevhälsan ska vara samlad och att elevhälsans arbete förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper.

Tillsynen visar att det saknas medverkan av psykolog i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete på Önstaskolans grundskola. Tillsynen visar visserligen att skolan har tillgång till alla elevhälsans kompetenser, men att psykologen inte deltar

elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. I intervju med skolans lokala elevhälsoteam framkommer det att den lokala elevhälsan består av en biträdande rektor som har specialpedagogisk kompetens, en skolsköterska samt en klasslärare från grundskolan, men att den saknar en kurator och en skolpsykolog. I intervjun framgår även att skolan har tillgång till ett centralt elevhälsoteam som bistår skolan med kurator, specialpedagog och psykolog. Representanterna för det lokala elevhälsoteamet uppger att det lokala och det centrala elevhälsoteamet träffas en gång i månaden, men att psykologen enbart deltar i deras möten om skolan efterfrågar det. Representanterna säger att psykologen har varit med vid dessa möten två gånger hittills, samt att det är planerat att psykologen ska besöka grundskolans arbetslag för att prata om enskilda elever. Eleverna uppger i intervju att de inte känner till att det finns någon skolpsykolog. Lärare och den lokala elevhälsan uppger i intervjuer att psykologen inte har medverkat i något förebyggande och hälsofrämjande arbete på grundskolan. Däremot framkommer i intervjuer med lärare, den lokala elevhälsan och rektorn att kuratorn från den centrala elevhälsan är aktiv i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på grundskolan, bland annat då hen ansvarar för elevsamtal i en killgrupp. Lärarna uppger även att kuratorn är på skolan en dag i veckan och arbetar med både elevsamtal och handledning för lärarna. Lärarna och den lokala elevhälsan ger exempel på att även skolsköterskan arbetar förebyggande och hälsofrämjande med eleverna i verksamheten, exempelvis genom att undervisa eleverna i hygienfrågor samt om sex och samlevnad. Även specialpedagogen från den centrala elevhälsan arbetar enligt lärarna med att handleda lärarna på skolan som en förebyggande insats.

Rektorn bekräftar i intervju att kuratorn från den centrala elevhälsan har en aktiv del i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete, då hen har regelbundna uppdrag i verksamheten på grundskolan. Rektorn bekräftar även att psykologen från den centrala elevhälsan inte är med vid varje möte som den centrala elevhälsan har med skolans lokala elevhälsa en gång i månaden. Huvudmannens uppger i sina kommentarer på Skolinspektionens protokoll från tillsynen att biträdande rektor har gett kuratorn i uppdrag att jobba förebyggande med elevgruppen utifrån elevernas intresse för det andra könet samt elevernas språkbruk. Rektorn har dock inte gett varken den centrala elevhälsan eller psykologen någon specifikt uppdrag att arbeta förebyggande och hälsofrämjande mot skolans elever utifrån kartlagt behov.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Önstaskolans grundskola inte uppfyller de krav som följer av de författningar som gäller för verksamheten föreligger skäl att förelägga Västerås kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet vid skolenheten. Utredningen visar att biträdande rektorn samlar in elevernas resultat vad gäller måluppfyllelse, men att det saknas en analys av det insamlade materialet på skolenhetsnivå. När denna del i det systematiska kvalitetsarbetet brister finns en risk för att de åtgärder som beslutas inte motsvarar de behov som skolan har. Det innebär

en risk för att alla brister i verksamheten inte åtgärdas så att eleverna får förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt mot utbildningens mål. Vidare visar utredningen att rektorn visserligen har följt upp tryggheten och studieron på skolenheten med en trygghetsenkät, och utifrån dess resultat diskuterat en utvecklingsåtgärd med personalen. Uppföljningarna eller utvecklingsåtgärderna har dock inte dokumenterats. Skolan behöver se till att dokumentera uppföljningen av trygghet och studiero, samt dokumentera beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder utifrån en analys av uppföljningens resultat gällande elevernas kunskapsresultat samt trygghet och studieron.

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten. Av de allmänna råden framgår att dokumentationen bör innehålla en redogörelse för resultaten och hur de följts upp, en analys av orsakerna till eventuella brister i måluppfyllelse samt vilka åtgärder som ska genomföras på kort och lång sikt för att de nationella målen ska uppfyllas. Analysens mål är att på ett trovärdigt sätt bedöma kvaliteten i förhållande till de nationella målen, men också att identifiera faktorer som har påverkat måluppfyllelsen och som kan vara utgångspunkt för utvecklingsarbetet.

Skolinspektionens utredning visar att det vid skolenheten visserligen samlas in och sammanställs resultat avseende elevernas individuella kunskapsresultat, men att rektorn inte har analyserat underlaget på övergripande skolenhetsnivå. Av Skolinspektionens intervju med lärarna framgår att de lämnar in betygsprognoser till biträdande rektorn fyra gånger per läsår. Vidare redovisas en pedagogisk och social sammanställning för varje elev läsårsvis. Elevernas kunskapsresultat finns även dokumenterade i en digital bedömningsmatris. Enligt informationsinhämtningen som huvudmannen inkommit med till Skolinspektionen inför tillsynen, utvärderas elevens sociala och pedagogiska utveckling på individnivå, för att se elevens utvecklingskurva. Lärarna säger dock att de inte gör någon analys av elevernas resultat på gruppnivå, och att det heller inte efterfrågas någon sådan av rektorn. Lärarna uppger även att de genomför trygghetsenkäter med eleverna samt att de följer upp tryggheten i regelbundna samtal med eleverna. Rektorn uppger i intervju att det är biträdande rektorn som har delegerat ansvar för att följa upp grundsärskolans resultat. Rektorn har dock varken tagit del av någon uppföljning eller analyserat de resultat som lärarna uppger att de har redovisat för biträdande rektorn. Rektorn uppger även att han tror att inget har analyserats och att han behöver utveckla analysen kring kunskapsresultaten.

I tillsynen framgår att rektorn har beslutat om utvecklingsåtgärder, men att dessa åtgärder inte bygger på en uppföljning och analys av hela grundsärskolans kunskapsresultat. Utredningen visar också att det saknas dokumenterade utvecklingsåtgärder för att öka tryggheten på skolan. Rektorn uppger i intervju att han ser grundsärskolans placering i skollokalerna som ett relevant förbättringsområde, utifrån vad han kunde utläsa av trygghetsenkäten. Åtgärden saknas dock i den enhetsplan som skolan använder för att dokumentera sitt systematiska kvalitetsarbete. Det finns visserligen dokumenterade utvecklingsåtgärder i enhetsplanen, men de saknar koppling till en analys av grundsärskolans resultat. Rektorn uppger att de utvecklingsåtgärder som han har beslutat om enligt enhetsplanen gäller för Önstaskolan som helhet, såväl grundsärskolan som grundskolan. Det går dock inte att utläsa av enhetsplanen om åtgärderna är avsedda att gälla även grundsärskolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Önstaskolans grundsärskola inte uppfyller de krav som följer av de författningar som gäller för verksamheten föreligger skäl att förelägga Västerås kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun uppfyller författningarnas krav inom extra anpassningar och särskilt stöd.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun uppfyller författningarnas krav inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

På Skolinspektionens vägnar

X Mårten Petersson

Beslutsfattare
Signerat av: Mårten Petersson

X Mari Isacson

Föredragande
Signerat av: Mari Isacson

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Önstaskolan

Fakta om Önstaskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Västerås kommun under vårterminen 2018. Önstaskolan besöktes av Skolinspektionen den 17 januari 2018.

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Västerås kommun under hösten 2017 och våren 2018. Önstaskolan grundskola besöktes av Skolinspektionen den 17 januari 2018.

Önstaskolan grundskola är en kommunal grundskola belägen i Västerås kommun. Skolan har vid tillsynstillfället 13 elever. Verksamheten omfattar grundskola i årskurserna 6-9.

Måluppfyllelse

Det finns ingen nationell statistik över grundskolans resultat. Enligt skolans egen uppföljning av kunskapsresultaten når alla elever de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Skolinspektionen genomförde under våren 2017 en enkät till vårdnadshavare i grundskolan. På grund av för få svaranden finns det inte något enkätresultat för Önstaskolan grundskola.